

HƯỚNG DẪN

Công tác thực hành quyền công tố, kiểm sát điều tra, kiểm sát xét xử sơ thẩm án trật tự xã hội năm 2021

Quán triệt thực hiện các Chỉ thị, Nghị quyết của Đảng, Quốc hội về công tác tư pháp; căn cứ Chỉ thị số 01/CT-VKSTC ngày 31/12/2020 của Viện trưởng Viện KSND tối cao về công tác của ngành Kiểm sát nhân dân năm 2021; tiếp tục thực hiện nghiêm túc phương châm “Đoàn kết, đổi mới - Trách nhiệm, kỷ cương - Thực chất, hiệu quả”; Viện KSND tối cao (Vụ 2) hướng dẫn Viện kiểm sát các cấp xác định nhiệm vụ trọng tâm, khâu đột phá trong công tác thực hành quyền công tố, kiểm sát điều tra, kiểm sát xét xử sơ thẩm án trật tự xã hội năm 2021 là: *Tiếp tục đổi mới công tác quản lý, chỉ đạo, điều hành tăng cường trách nhiệm công tố trong giải quyết các vụ án trật tự xã hội; nâng cao hiệu quả công tác theo dõi, hướng dẫn chỉ đạo Viện kiểm sát cấp dưới đảm bảo phòng, chống oan sai, chống bỏ lọt tội phạm.*

Để thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ trọng tâm nêu trên, Viện kiểm sát các cấp quan tâm thực hiện các nội dung cụ thể như sau:

I. CÔNG TÁC THỰC HÀNH QUYỀN CÔNG TỐ VÀ KIỂM SÁT VIỆC KHỞI TỐ, ĐIỀU TRA, TRUY TỐ, XÉT XỬ SƠ THẨM CÁC VỤ ÁN TRẬT TỰ XÃ HỘI.

1. Thực hành quyền công tố, kiểm sát việc tiếp nhận, giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm và kiến nghị khởi tố

Tiếp tục thực hiện nghiêm chỉnh các quy định pháp luật tố tụng hình sự; áp dụng đồng bộ các giải pháp để thực hiện tốt hơn công tác tiếp nhận, thụ lý giải quyết tố giác, tin báo tội phạm và kiến nghị khởi tố vụ án hình sự về trật tự xã hội, Quá trình thực hành quyền công tố, kiểm sát việc giải quyết tố giác, tin báo tội phạm, Viện kiểm sát các cấp cần quan tâm thực hiện tốt các nội dung sau:

- Tăng cường kiểm sát chặt chẽ các hoạt động của Cơ quan điều tra ngay từ khi tiếp nhận, phân loại, thụ lý, xác minh nguồn tin về tội phạm; nắm chắc các tố giác, tin báo tội phạm về trật tự xã hội; thực hiện nghiêm chỉnh chế độ trực nghiệp vụ, tiếp công dân 24/24 giờ; thường xuyên theo dõi thông tin trên các phương tiện thông tin đại chúng, các trang mạng xã hội để nắm thông tin về tội phạm trật tự xã hội để tiến hành phân loại, xử lý theo quy định pháp luật. Đặc biệt lưu ý các tố giác, tin báo về tội phạm Giết người, xâm hại trẻ em; tội phạm liên quan đến người chưa thành niên, tội phạm mua bán người, tội phạm liên quan đến phòng chống dịch bệnh Covid-19; tội phạm lừa đảo chiếm đoạt tài sản qua mạng; tội phạm mạng, sử dụng công nghệ

cao; tội phạm có tính chất “xã hội đen”; tội phạm tổ chức đánh bạc, đánh bạc trên mạng internet và đánh bạc bằng các hình thức truyền thống; tội phạm về vi phạm quy định về an toàn giao thông. Đảm bảo mọi tố giác, tin báo về tội phạm, kiến nghị khởi tố phải được tiếp nhận đầy đủ và thụ lý giải quyết kịp thời. Thường xuyên tổng hợp những khó khăn, vướng mắc, bất cập trong thực tiễn công tác tiếp nhận, giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm, kiến nghị khởi tố; tăng cường công tác tổng hợp nguyên nhân, điều kiện phạm tội để ban hành văn bản kiến nghị phòng ngừa vi phạm và tội phạm đối với các cơ quan hữu quan.

- Kiểm sát viên được phân công thụ lý giải quyết phải chủ động, kịp thời đề ra các yêu cầu kiểm tra, xác minh đảm bảo chất lượng, sát thực; 100% vụ việc phải có yêu cầu xác minh; phải tích cực, chủ động phối hợp, đôn đốc Điều tra viên thực hiện các nội dung nêu trong yêu cầu xác minh; xử lý kịp thời những khó khăn, vướng mắc hoặc tình tiết mới phát sinh trong quá trình xác minh. Trước khi kết thúc việc xác minh ra quyết định khởi tố hoặc không khởi tố vụ án hình sự thì cần phối hợp Cơ quan điều tra trao đổi thông nhất đảm bảo việc ban hành quyết định có căn cứ, đúng pháp luật, chống oan, sai hoặc bỏ lọt tội phạm.

- Thực hiện nghiêm chỉnh các quy định của Bộ luật TTHS và Thông tư liên tịch số 01/2020 của liên ngành tư pháp trung ương về tạm đình chỉ, phục hồi giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm, kiến nghị khởi tố. Kiểm sát chặt chẽ các căn cứ tạm đình chỉ việc giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm, kiến nghị khởi tố. Phối hợp với Cơ quan điều tra rà soát các tố giác, tin báo hoặc kiến nghị khởi tố đã tạm đình chỉ, nếu thấy lý do tạm đình chỉ không còn, thì yêu cầu Cơ quan điều tra ra quyết định phục hồi giải quyết ngay theo quy định của pháp luật; Tăng cường và nâng cao chất lượng kiểm sát trực tiếp việc tiếp nhận, giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm và kiến nghị khởi tố của các Cơ quan điều tra, cơ quan tiến hành một số hoạt động điều tra cùng cấp và cấp dưới.

2. Thực hành quyền công tố và kiểm sát điều tra, kiểm sát xét xử sơ thẩm các vụ án hình sự.

Thực hiện nghiêm túc các Chỉ thị của Viện trưởng Viện KSND tối cao về chống oan, sai, chống bỏ lọt tội phạm và tăng cường trách nhiệm công tố trong hoạt động điều tra, gắn công tố với hoạt động điều tra đáp ứng với yêu cầu đấu tranh, phòng chống tội phạm trong tình hình mới (Chỉ thị 04/2015, số 03/2020, số 05/2020); Quy chế Công tác thực hành quyền công tố, kiểm sát việc khởi tố, điều tra và truy tố (Ban hành kèm theo Quyết định số 111/QĐ-VKSTC ngày 17/4/2020 của Viện trưởng VKSND tối cao); thực hiện nghiêm chỉnh Chỉ thị số 02/CT-VKSTC ngày 14/01/2020 về công tác bảo vệ bí mật Nhà nước trong ngành Kiểm sát nhân dân. Trong quá trình thực hành quyền công tố và kiểm sát điều tra, kiểm sát xét xử sơ thẩm các vụ án trật tự xã hội, Viện kiểm sát các cấp quan tâm thực hiện tốt một số nội dung sau:

- Trong giai đoạn điều tra vụ án: Phải nâng cao trách nhiệm, kiểm sát chặt chẽ các hoạt động điều tra; Trong việc xét phê chuẩn các quyết định của Cơ quan điều tra, phải thận trọng, kiên quyết không phê chuẩn hoặc huỷ bỏ quyết định trái pháp luật. Quá trình kiểm sát phải xây dựng kế hoạch, nhật ký kiểm sát điều tra; Kiểm sát viên phải chủ động, phối hợp chặt chẽ với Điều tra viên ngay từ giai đoạn khởi tố vụ án và trong suốt quá trình điều tra vụ án; nắm chắc tiến độ điều tra, kịp thời đề ra yêu cầu điều tra chất lượng, sát thực; đảm bảo mọi hoạt động điều tra, thu thập chứng cứ phải đúng trình tự, thủ tục tố tụng hình sự, không để những vi phạm, thiếu sót xảy ra. Đối với vụ án đặc biệt nghiêm trọng, các vụ án có tính chất phức tạp, việc thu thập chứng cứ có nhiều khó khăn, bị can không nhận tội, có khiếu nại Điều tra viên vi phạm pháp luật, Kiểm sát viên cần trực tiếp hỏi cung bị can, lấy lời khai những người tham gia tố tụng và trực tiếp xem xét đánh giá các vật chứng thu thập được trước khi đề xuất phê chuẩn các quyết định tố tụng. Trước khi kết thúc điều tra vụ án, phối hợp với Cơ quan điều tra đánh giá toàn bộ hệ thống chứng cứ buộc tội, gỡ tội, thống nhất đường lối xử lý vụ án bảo đảm việc truy tố đúng người, đúng tội, đúng pháp luật, không bỏ lọt người phạm tội, không làm oan người vô tội. Đối với các vụ án Giết người, Hủy hoại tài sản, Gây rối trật tự công cộng, Chống người thi hành công vụ xảy ra tại các điểm nóng có khiếu kiện phức tạp, yêu cầu nghiên cứu, vận dụng thực hiện theo Hướng dẫn số 28/HD-VKSTC ngày 24/9/2020 của Viện KSND tối cao. Đồng thời, kịp thời báo cáo Viện KSND tối cao nắm được, chỉ đạo.

Triển khai thực hiện nghiêm túc Quy trình tạm thời Kiểm sát việc ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh của cơ quan có thẩm quyền điều tra; trực tiếp ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh khi hỏi cung bị can, lấy lời khai trong các giai đoạn khởi tố, điều tra, truy tố (Ban hành kèm theo Quyết định số 264/QĐ-VKSTC ngày 21/7/2020 của Viện trưởng VKSND tối cao). Đồng thời kiểm sát chặt chẽ và yêu cầu Cơ quan điều tra thực hiện nghiêm túc việc ghi âm hoặc ghi hình có âm thanh theo đúng hướng dẫn tại Thông tư liên tịch số 03/2018/TTLT-BCA-VKSTC-TANDTC-BQP.

Phải tạo điều kiện tốt nhất cho người tham gia tố tụng thực hiện quyền bào chữa; phải xem xét đầy đủ, kịp thời mọi ý kiến của người bào chữa, người tham gia tố tụng khác. Thực hiện nghiêm chỉnh quy định của Điều 76 Bộ luật TTHS về trường hợp phải chỉ định người bào chữa cho bị can, bị cáo, người bị buộc tội.

Phải kiểm sát chặt chẽ việc Cơ quan điều tra quyết định đình chỉ điều tra, không để xảy ra trường hợp đình chỉ điều tra do hành vi không cấu thành tội phạm hoặc đình chỉ miễn trách nhiệm hình sự không có căn cứ. Kịp thời phát hiện những vi phạm, thiếu sót trong hoạt động điều tra để ban hành kiến nghị yêu cầu khắc phục vi phạm, đảm bảo chất lượng của các kiến nghị phải được Cơ quan điều tra chấp nhận, khắc phục sửa chữa. Thông qua hoạt động kiểm sát kịp thời phát hiện những sơ hở thiếu sót trong quản lý nhà nước là nguyên nhân phát sinh tội phạm để kiến nghị phòng ngừa tội phạm.

- Trong giai đoạn xét xử sơ thẩm: Kiểm sát viên phải nghiên cứu, kiểm tra lại các chứng cứ tài liệu đã thu thập có trong hồ sơ vụ án, thống kê đánh giá chứng cứ buộc tội, chứng cứ gỡ tội, xây dựng kỹ đề cương xét hỏi, dự kiến các tình huống có thể xảy ra tại phiên tòa, chuẩn bị thực hiện có hiệu quả việc tranh tụng tại phiên tòa bảo vệ quan điểm truy tố của Viện kiểm sát; tăng cường áp dụng khoa học kỹ thuật, thực hiện “Số hóa hồ sơ vụ án” và công bố tài liệu, chứng cứ bằng hình ảnh tại phiên tòa để phục vụ tích cực, hiệu quả cho việc giải quyết vụ án. Đối với các vụ án do VKSND tối cao ban hành Cáo trạng phân công cho Viện kiểm sát cấp dưới thực hành quyền công tố và kiểm sát xét xử sơ thẩm thì thực hiện nghiêm chỉnh Quy chế phối hợp giữa Viện kiểm sát cấp trên và Viện kiểm sát cấp dưới ban hành kèm theo Quyết định số 314/QĐ-VKSTC ngày 05/7/2018 của Viện trưởng VKSND tối cao.

- Tăng cường phối hợp với Cơ quan điều tra, Tòa án cùng cấp đảm bảo việc giải quyết án kịp thời, đúng pháp luật. Trường hợp liên ngành không thống nhất hoặc có những khó khăn vướng mắc không thể giải quyết được thì báo cáo thỉnh thị xin ý kiến chỉ đạo của các cơ quan tố tụng cấp trên, nhằm tránh oan, sai hoặc bỏ lọt tội phạm. Phối hợp chặt chẽ với Cơ quan điều tra, Tòa án cùng cấp thực hiện nghiêm chỉnh Thông tư liên tịch số 01/2020/TTLT-VKSNDTC-TANDTC-BCA-BQP-BNN&PTNT-BTC-BTP về quản lý, giải quyết các vụ án, vụ việc tạm đình chỉ; rà soát và giải quyết kịp thời, đúng pháp luật các vụ án tạm đình chỉ, không để xảy ra tình trạng hết thời hiệu truy cứu trách nhiệm hình sự chưa được đình chỉ hoặc có căn cứ phục hồi mà không kịp thời phục hồi điều tra theo pháp luật.

Chú trọng nâng cao chất lượng giải quyết đơn khiếu nại, tố cáo trong hoạt động tư pháp thuộc thẩm quyền, không để tồn đọng kéo dài, quá thời hạn, đặc biệt là các khiếu nại, tố cáo do các cơ quan TW, Đại biểu Quốc hội chuyển đến, các vụ việc báo chí nêu, các vụ việc có dấu hiệu oan, sai. Viện trưởng Viện kiểm sát cấp phải chủ động kiểm tra, trực tiếp chỉ đạo giải quyết những vụ án có dấu hiệu oan, sai; trường hợp vướng mắc phải kịp thời báo cáo thỉnh thị Viện kiểm sát cấp trên. Định kỳ, hàng tháng báo cáo VKSND tối cao tiến độ, kết quả giải quyết những vụ án đã xác định là oan, sai.

II. CÔNG TÁC HƯỚNG DẪN, CHỈ ĐẠO VÀ TRẢ LỜI THỈNH THỊ

Tiếp tục tăng cường công tác theo dõi, hướng dẫn chỉ đạo, công tác trả lời thỉnh thị các vụ việc, vụ án hình sự về trật tự xã hội, năm 2021 Viện kiểm sát các cấp quan tâm thực hiện các nội dung sau:

- Tập trung hướng dẫn, chỉ đạo thực hiện tốt nhiệm vụ chống oan, sai, bỏ lọt tội phạm; thực hiện nghiêm các biện pháp phòng, chống oan, sai, bỏ lọt tội phạm trong Chỉ thị 04/2015 và các chỉ thị chuyên đề của Viện trưởng VKSND tối cao.

- Giữ chắc tình hình, kết quả giải quyết án trật tự xã hội do Viện kiểm sát cấp dưới thụ lý giải quyết thông qua nghiên cứu các báo cáo nghiệp vụ, báo cáo tháng, Cáo trạng, các quyết định xử lý vụ án...; phải nắm chắc các vụ án đặc biệt

ngghiêm trọng, phức tạp, có khó khăn, vướng mắc, tồn đọng kéo dài, dư luận xã hội quan tâm; những vụ án có dấu hiệu oan, sai hoặc có đơn kêu oan, khiếu nại, tố cáo vượt cấp, kéo dài; những vụ, việc tiềm ẩn nguy cơ trở thành “điểm nóng” để chỉ đạo giải quyết kịp thời. Trường hợp cần thiết thì yêu cầu Viện kiểm sát cấp dưới trực tiếp báo cáo để hướng dẫn, chỉ đạo chính xác, đúng pháp luật.

- Thông qua theo dõi, hướng dẫn, chỉ đạo nghiệp vụ phải tổng hợp đánh giá các ưu điểm, hạn chế của Viện kiểm sát cấp dưới, kịp thời ban hành thông báo rút kinh nghiệm khắc phục những vi phạm, thiếu sót.

- Tăng cường và nâng cao chất lượng trả lời thỉnh thị; nội dung trả lời thỉnh thị phải rõ ràng, cụ thể; không hướng dẫn, trả lời chung chung, khó thực hiện; phải phân công Kiểm sát viên có năng lực để nghiên cứu hồ sơ trả lời thỉnh thị. Viện kiểm sát cấp trên phải nâng cao trách nhiệm trong việc hướng dẫn trả lời thỉnh thị Viện kiểm sát cấp dưới. Không để xảy ra trường hợp vụ án, vụ việc, những khó khăn, vướng mắc Viện kiểm sát cấp trên có thể trả lời, hướng dẫn, chỉ đạo giải quyết được, nhưng lại đề nghị Viện KSND tối cao hướng dẫn, giải đáp, trả lời, dẫn đến vụ, việc kéo dài.

- Chấp hành nghiêm túc công tác thông tin báo cáo của ngành KSND, gửi kịp thời đầy đủ các báo cáo, quyết định tố tụng hình sự theo danh mục quy định của ngành đến Viện kiểm sát cấp trên để theo dõi, hướng dẫn chỉ đạo. Nội dung các báo cáo phải bảo đảm chất lượng, tránh tình trạng báo cáo qua loa, hình thức.

III. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Viện kiểm sát nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương; Viện kiểm sát Quân sự Trung ương và các Viện kiểm sát cấp quân khu tổ chức quán triệt, triển khai thực hiện nghiêm túc các nội dung hướng dẫn nêu trên.

2. Trên cơ sở Hướng dẫn này và Chương trình, Kế hoạch công tác năm 2021 của Viện kiểm sát các cấp, các Phòng nghiệp vụ xây dựng Chương trình, Kế hoạch công tác của đơn vị và hướng dẫn công tác cho Viện kiểm sát cấp huyện././

Nơi nhận:

- Đ/c Lê Minh Trí – Viện trưởng, Viện KSND tối cao (để báo cáo);
- Đồng chí Nguyễn Duy Giảng - Phó viện trưởng VKSND tối cao (để báo cáo)
- Các đ/c Phó viện trưởng VKSNDTC (để báo cáo);
- VKSND tỉnh, TP trực thuộc TW;
- Các VKSND cấp cao 1, 2, 3 (để phối hợp);
- VKS Quân sự TW; Vụ 1, Vụ 3, Vụ 4, Vụ 5, Vụ 6, Vụ 16, Cục 1, Cục 2 (để phối hợp);
- Văn phòng VKSNDTC (để theo dõi);
- Lưu VT, VP Vụ 2.

**TL.VIỆN TRƯỞNG
VỤ TRƯỞNG
VỤ THỰC HÀNH QUYỀN CÔNG TỐ VÀ
KIỂM SÁT ĐIỀU TRA ÁN TRẬT TỰ XÃ HỘI**

Lê Minh Long